

Сучасна система професійної психологічної освіти має ряд нез'ясованих проблем, що в повній мірі ускладнюють можливості її удосконалення.

Насамперед, це невизначеність загальної системи впровадження ступеневої освіти у державі. Звуження переліку спеціальностей та спеціалізацій, що пропонуються для підготовки психологів. Відсутність методологічної основи стратегічних напрямків змісту підготовки психологів.

Враховуючи наведене, пропонуємо деякі положення, що можуть сприяти подоланню зазначених проблем.

Так, розбудова національної системи освіти поставила питання про удосконалення ступеневої організації навчання згідно існуючих міжнародних вимог.

У листопаді 1993 року пройшла Республіканська наукова конференція на тему: "Впровадження ступеневої підготовки фахівців і переліку напрямків вищої базової освіти", яка висвітлила багато актуальних проблем, що торкаються побудови як системи ступеневої освіти, так і переліку напрямків спеціальностей, які повинні бути базовими у вищих навчальних закладах.

Узагальнення різних підходів, які торкаються модельних уявлень про ступеневу систему освіти в Україні, свідчить, що важливим моментом в її структурі повинні стати:

по-перше, етапи освіти;

по-друге, ступені з відповідним програмним забезпеченням; рівні акредитації, що відповідають певним типам навчальних закладів;

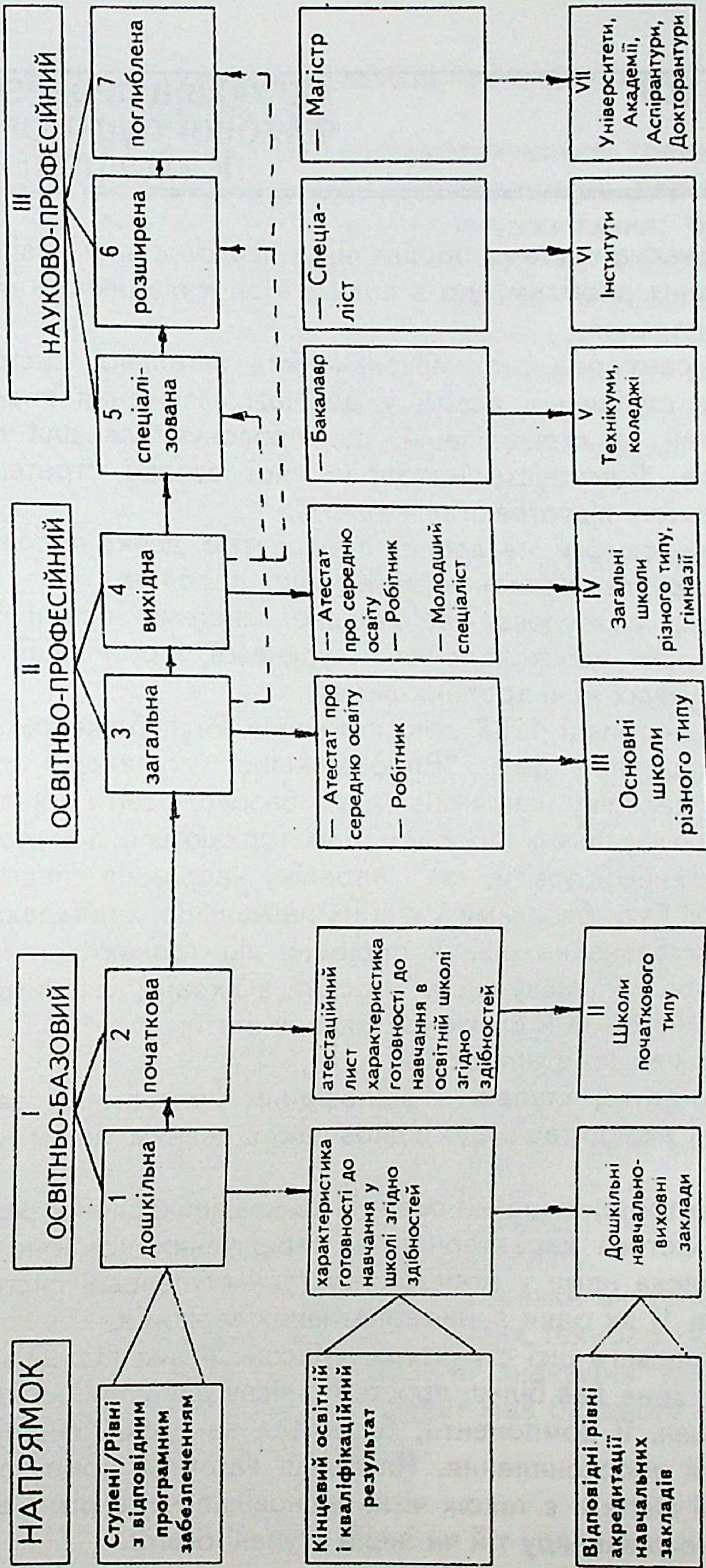
по-третє, кінцевий освітній та кваліфікаційних результат.

Змістова характеристика перелічених компонентів освіти представлена нами у моделі структури ступеневої системи освіти (малюнок 1) як один з альтернативних варіантів.

Перевага цієї структури відносно інших підходів полягає в тому, що вона дає більш просте і цілісне для сприйняття уявлення про основні її компоненти, базується на діючій системі освіти і гідна для удосконалення. Найбільш вагомим моментом у представленій системі є також чітка відповідальність рівня акредитації навчального закладу тій чи іншій ступені освіти.

МОДЕЛЬ СТРУКТУРИ СТУПЕНЕВОЇ ОСВІТИ

Навчальні установи професійного підвищення (удосконалення кваліфікації фахівців)

Стосовно кваліфікаційних рівнів базової освіти спеціальностей та запропонований для розгляду їх перелік, з нашої точки зору, потребує удосконалення в аспекті його скорочення. Ми рахуємо, що перелік напрямків спеціальностей базової вищої освіти повинен включати тільки найменування однієї з галузей, яка є вихідною. Вузи в залежності від навчальних планів можуть доповнювати її спеціалізацією.

В переліку важливим є виділення підрозділів групування спеціальностей. Наявність вихідних принципів їх констатації також потребує уточнення. Ми сподіваємося, що ці та інші питання будуть вирішені в подальшій роботі над зазначеними документами.

Водночас як пропозицію до обговорення пропонуємо в межах підготовки фахівців-психологів ввести такі спеціальності та спеціалізації.

На рівні молодшого спеціаліста спеціальність "Асистування в психологічній роботі".

На рівні бакалавра спеціальність "Практична психологія" з спеціалізаціями: в системі дошкільного виховання; медичної допомоги професійного відбору; психологічної експертизи; соціальної допомоги; психології перевиховання та ін.

На рівні спеціаліста спеціальність "Психологія" з такими спеціалізаціями: в системі освіти; інженерної та трудової діяльності; економіки та управління; військової та спортивної роботи; політики та засобів масової інформації; юридичної діяльності та інші.

На рівні магістра за спеціальністю "Теорія та практика психології" з спеціалізаціями: науково-дослідницька робота; практика психологічних технологій.

На рівні наукового ступеню кандидата та доктора психологічних наук з таких спеціальностей: "Загальна психологія та історія психології", "Соціальна психологія", "Психофізіологія та психофізика", "Педагогічна та вікова психологія", "Інженерна та трудова психологія", "Юридична психологія", "Військова психологія та психологія спорту", "Медична психологія", "Політична психологія та психологія засобів масової інформації" та інші.

Методологічні напрямки щодо визначення змісту підготовки сучасних психологів досить різнобічні і ускладнюють цілісне уявлення про можливості конструктивного забезпечення навчально-професійної діяльності студентів.

Більшість фахівців, що займаються проблемами підготовки психологів, спрямовує свої дослідження на вивчення окремих

провідних якостей психологів та можливості їх розвитку. Програми, які друкуються у різних роботах, суттєво не відрізняються від психограм інших фахівців. Водночас навчальні плани та програми, що спрямовані на фахову підготовку психологів, є досить специфічними. Враховуючи це, а також сучасні вимоги до психолога, можна пропонувати кілька конструктивних напрямків удосконалення системи їх професійної освіти.

По-перше, це підготовка спеціалістів професіоналів, що володіють основами психодіагностики та психокорекції.

По-друге, це підготовка, спрямована на освоєння студентами необхідних вмінь у галузі різних форм спілкування, організаторської діяльності та управління.

По-третє, це підготовка, що зорієнтована на формування у майбутніх психологів професійного теоретичного мислення.

Зазначені напрямки можуть бути забезпечені у системі підготовки психологів не тільки фундаментальними та професійно-орієнтованими дисциплінами, а й блоком гуманітарних дисциплін.